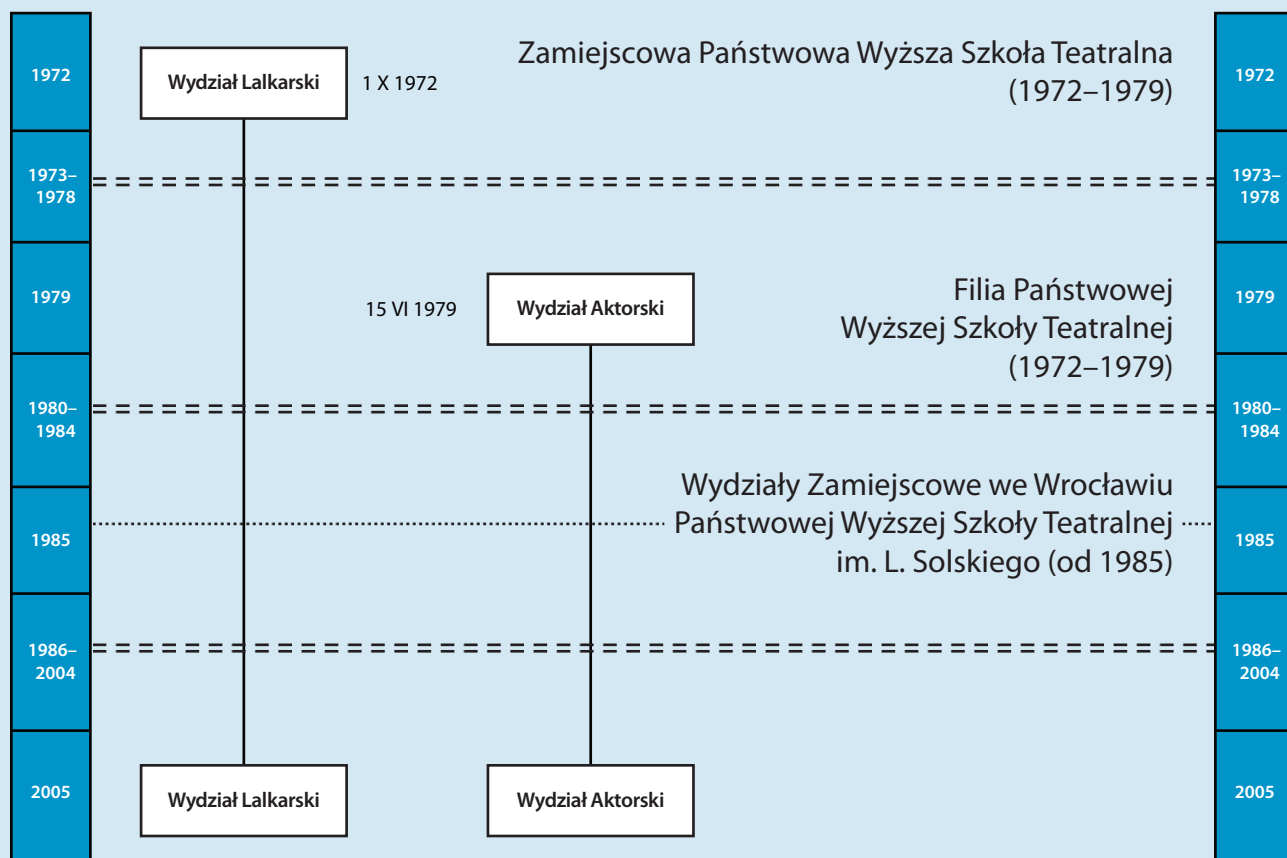

WYDZIAŁY ZAMIEJSCOWE WE WROCŁAWIU PAŃSTWOWEJ WYŻSZEJ SZKOŁY TEATRALNEJ IM. LUDWIKA SOLSKIEGO W KRAKOWIE

WYDZIAŁY ZAMIEJSCOWE WE WROCŁAWIU PAŃSTWOWEJ WYŻSZEJ SZKOŁY TEATRALNEJ IM. LUDWIKA SOLSKIEGO W KRAKOWIE (1972–2005)

Wprowadzenie

Słowo Rektora

Inicjatywa zorganizowania szkolnictwa aktorskiego w powojennym Wrocławiu sięga 1949 r. Kształcenie aktorów w trybie trzyletnich studiów przyteatralnych z przerwami datuje się od 1956 r.

1 października 1972 powstał Zamiejscowy Wydział Lalkarski we Wrocławiu Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej im. Ludwika Solskiego w Krakowie. Na dziekana wydziału powołany został doc. Stanisław Stapf, dyrektor miejscowego Państwowego Teatru Lalek. Jako wykładowców dziekan zatrudnił aktorów lalkarzy, aktorów teatrów dramatycznych, pracowników naukowo-dydaktycznych wyższych uczelni Wrocławia.

W 1979 r. Ministerstwo Kultury i Sztuki powołało we Wrocławiu filię krakowskiej PWST. Wraz z tą decyzją zaistniała działalność Wydział Aktorski, obok istniejącego już Wydziału Lalkarskiego, przy ul. Powstańców Śl. 22. Dziekanem Wydziału Aktorskiego mianowano doc. Igora Przegrodzkiego. Prorektorem PWST do spraw filii został doc. dr hab. Janusz Degler.

W budynku Wydziału Lalkarskiego robiło się coraz ciśniej dwóm wydziałom. Na potrzeby Wydziału Aktorskiego przeznaczono dwupiętrową willę przy ul. Jastrzębiej (obecna siedziba wydziału), ale wymagającą modernizacji i remontu od podstaw. Jednak szczęśliwy los, a zwłaszcza decyzja wojewody Janusza Owczarka sprawiły, że studenci znaleźli „przysłupisko” w tzw. willi rządowej przy ul. Jastrzębiej. Wypadki nabrały tempa.

Prorektor doc. Degler rozpoczął proces projektowy budynku przy ul. Jastrzębiej. W 1987 r. jego kadencja zbliżała się ku końcowi. Po wejściu w życie nowej ustawy o szkolnictwie wyższym zlikwidowano filię, a wydziały otrzymały nazwę Wydziałów Zamiejscowych. Jedenaście lat pracy prorektora dało trwałe fundamenty pod przyszłą wieloletnią działalność wydziałów. Nowo wybrany prorektor ds. Wydziałów Zamiejscowych, doc. Wiesław Hejno (1987), kontynuował drogę poprzednika.

Na Wydziale Aktorskim powstała Specjalizacja Pantomimiczna (1992), a przy Wydziale Lalkarskim Dwuletnie Podyplomowe Studium Reżyserii Teatru Dzieci i Młodzieży (1992). Po zakończeniu prac budowlanych w willi przy ul. Jastrzębiej Wydział Aktorski przeniósł się do własnego budynku. Prorektor doc. Hejno zrealizował zakup Domu Kultury Klubu Budowlanych przy ul. Braniborskiej. Powstał tu Teatr Szkolny.

Kandydaci na aktorów na egzaminy wstępne zgłaszają się z obszaru całej Polski. Przeważają jednak osoby z terenów za-

chodnich. Spośród wielu dziesiątków znanych i uznanych absolwentów obu wydziałów wymienimy kilka nazwisk: Robert Skolmowski – reżyser operowy, Remigiusz Brzyk – reżyser teatralny, Przemysław Bluszczyk – aktor, Jolanta Góralczyk – aktorka, pedagog, Kinga Preis, Jolanta Fraszynska – aktorki, Krzysztof Dracz – aktor, pedagog, Cezary Żak, Robert Gónera – aktorzy, Wojciech Kościelniak – aktor, dyrektor teatru. Corocznie na obu wydziałach przygotowuje się najmniej osiem dyplomów – dużych przedstawień pełnoobsadowych, powstaje kilka monodramów lub przedstawień małoobsadowych, dziesiątki minispektakli, etiudy, pokazy, „otwarte drzwi” itp. Prezentacje studentów obu wydziałów są wizytówką wrocławskiej szkoły na krajowych i zagranicznych festiwalach. „Produkty” powstałe w rezultacie procesu dydaktycznego z powodzeniem wchodzi w obieg sztuki widowiskowej tworzonej przez studentów szkół teatralnych w Unii Europejskiej. Wydziały Zamiejscowe ze swym dorobkiem zyskują tu coraz silniejszą pozycję.

W kolejnych kadencjach stanowisko prorektora zajmowali: prof. dr hab. Janusz Degler (1972–1987), prof. Wiesław Hejno (1987–1993), prof. Anna Twardowska (1993–1999) i od 1999 prof. Jacek Radomski.

*Jacek Radomski
Prorektor PWST im. L. Solskiego w Krakowie
Wydziały Zamiejscowe we Wrocławiu*

Dyplom studentów Wydziału Aktorskiego – „Demokracja... Kopulacja... Rewolucja...”

„Płaszcz” Nikołaja W. Gogola – reż. Józef Frymet

Historia i stan organizacyjny

12 marca 1945 – powstaje Studio Teatralne przy Teatrze Starym

25 kwietnia 1945 – powstaje Studio Dramatyczne Iwo Galla

7 maja 1945 – powstaje Studio Aktorskie przy Teatrze im. Juliusza Słowackiego

13 października 1946 – Michał Rusinek wręcza Juliuszowi Osterwie nominację na dyrektora Państwowej Szkoły Dramatycznej w Krakowie

17 października 1946 – minister kultury i sztuki Władysław Kowalski podpisuje zarządzenie o utworzeniu Państwowej Szkoły Dramatycznej w Krakowie; zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1946 (DzU MKiS z dnia 27 listopada 1946 [nr 4, poz. 12])

1 stycznia 1949 – Państwowa Szkoła Dramatyczna uzyskuje status zawodowej wyższej uczelni i nową nazwę – Państwowa Wyższa Szkoła Aktorska

11 lipca 1955 – minister Włodzimierz Sokorski podpisuje zarządzenie ustalające ostateczną nazwę uczelni na Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna im. Ludwika Solskiego w Krakowie

1 września 1955 – powstaje Wydział Reżyserii

1958 – zlikwidowano Wydział Reżyserii

1972 – powstaje Wydział Lalkarski we Wrocławiu

1973 – powstaje Wydział Reżyserii w Krakowie

1979 – powstaje wrocławska Filia PWST skupiająca Wydział Aktorski we Wrocławiu i istniejący Wydział Lalkarski

1990 – wejście w życie nowej ustawy o szkolnictwie wyższym powoduje likwidację filii; Wydział Lalkarski i Wydział Aktorski we Wrocławiu otrzymują nazwę Wydziały Zamiejscowe we Wrocławiu Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej im. Ludwika Solskiego w Krakowie

1992 – powstanie Specjalizacji Pantomimicznej przy Wydziale Aktorskim we Wrocławiu

1992 – powstanie Dwuletniego Podyplomowego Studium Reżyserii Teatru Dzieci i Młodzieży przy Wydziale Lalkarskim we Wrocławiu.

Władze uczelni

Rektor – prof. Jerzy Stuhr; prorektorzy – prof. Anna Polony i ds. Wydziałów Zamiejscowych – prof. Krzysztof Kuliński;

dziekan Wydziału Aktorskiego w Krakowie – prof. Krzysztof Globisz; dziekan Wydziału Reżyserii w Krakowie – prof. Ewa Kutryś; dziekan Wydziału Aktorskiego we Wrocławiu – adiunkt Elżbieta Czaplińska-Mrozek; dziekan Wydziału Lalkarskiego we Wrocławiu – prof. Jolanta Góralczyk

PWST w Krakowie –

Wydziały Zamiejscowe we Wrocławiu

Wydział Lalkarski

Organizatorzy Wydziału Lalkarskiego i dydaktyki – 1972: Stanisław Stapf, Janusz Degler, Henryk Jurkowski, Jan Plewako.

Organizatorzy dydaktyki – 1973: Włodzimierz Dobromilski, Andrzej Dziedziul, Wiesław Hejno oraz 1974: Józef Keler, Wojciech Wieczorkiewicz.

W 1995 r. Wydział Lalkarski PWST uzyskał uprawnienia do nadawania stopnia akademickiego – przewód kwalifikacyjny I st., obecnie – doktora, a w 1999 r. na II st., obecnie doktora habilitowanego.

Tab. 40. Stan osobowy Wydziału Lalkarskiego we Wrocławiu w latach 1972–1973 i 2002–2003

Rok akademicki	1972–1973	2002–2003
Studenci	24	67
Pracownicy naukowo-dydaktyczni	22	28
Profesorowie	–	5
Docenci	2	–
Profesorowie nadzw.	–	5
Adiunkci	6	8
Starsi wykładowcy	14	4
Wykładowcy	–	4
Asystenci	–	2

Pierwsi promowani w 1995 r. na I st. kwalifikacji adiunkta na Wydziale Lalkarskim to Marek Tatko (promotor: prof. M. Lombardo), Anna Kramarczyk, Krzysztof Grębski (promotor: prof. A. Twardowska).

Wydział Aktorski

Organizatorzy Wydziału Aktorskiego i dydaktyki – 1976: Igor Przegrodzki, Jadwiga Skupnik, Andrzej Polkowski, Maria Zbyszewska, Iga Mayr.

W latach 1998–2004 Wydział Aktorski we Wrocławiu miał uprawnienia do nadawania stopnia akademickiego – przewód kwalifikacyjny I st., obecnie – doktora.

Tab. 41. Stan osobowy Wydziału Aktorskiego we Wrocławiu w latach 1979–1980 oraz 2002–2003

Rok akademicki	1979–1980	2002–2003
Studenci	22	71
Pracownicy naukowo-dydaktyczni	25	28
Profesorowie	–	2
Profesorowie nadzw.	–	4
Docenci	3	–
Adiunkci	1	7
Starsi wykładowcy	21	10
Wykładowcy	–	2
Asystenci	–	3

Obecnie (od kwietnia 2004), w myśl nowej ustawy, wydział takich uprawnień nie posiada.

Pierwsi promowani w 1999 r. na I st. kwalifikacji adiunkta na Wydziale Aktorskim to: Elżbieta Czaplińska-Mrozek, Jolanta Zalewska, Wojciech Kościelniak. Promotorzy: prof. Igor Przeglowski, Józef Kelera i Janusz Degler.

Bibliografia:

1. *25 lat Wrocławskiego Teatru Lalek*, pod red. E. Koterli, K. Krzyżagórskiego, S. Stapfa, Wrocław 1971.
2. *Fenomen Władzy*, pod red. W. Hejny, Wrocław 1993.
3. *Krakowska Szkoła Teatralna. 50 lat PWST im. Ludwika Solńskiego*, pod red. J. Popiela, Kraków 1996, Warszawa 1996.
4. *Krakowska Szkoła Teatralna. 50 lat PWST im. Ludwika Solńskiego*, pod red. J. Popiela, Kraków 1997.

Wydział Lalkarski

Obecny Wydział Lalkarski jako Wydział Zamiejscowy PWST w Krakowie został utworzony w 1972 r. przez przekształcenie Studium Aktorskiego Teatrów Lalkowych działającego przy Teatrze „Chochlik” we Wrocławiu w l. 1968–1972.

Podstawą opracowania programu nauczania dla Wydziału Lalkarskiego był program ułożony przez red. Klemensa Krzyżagórskiego, zrealizowany w l. 1968–1970 w Studium Aktorskim Teatrów Lalkowych przy Wrocławskim Teatrze Lalek. Krzyżagórski pisał: „Wyszkolenie twórczego aktora nie może jedynie polegać na przyuczeniu słuchacza do techniki poruszania lalkami, lecz na takim modelowaniu jego osobowości, by rozwinąć w nim cechę artystycznego nieposłuszeństwa”. Krzyżagórski przykładął wagę do racjonalnego i intelektualnego aspektu nauczania lalkarstwa. Postulował „wyszkolenie aktora lalkarza, który myśli, bo wie (a także wie, o czym myśleć). Aktor lalkarz [...] nie musi posiadać ogólnej umiejętności zagrania czegokolwiek. Jego emploi jest wyraźnie określone. Dlatego myśl, iż człowieka należy wpraw nauczyc aktorstwa, by później aktora nauczyć lalkarstwa jest chybiona. Aktor lalkarz – pisze Krzyżagórski – [...] musi niemal wszystko wiedzieć o tym, co ogólnie mieni się «scenografią», ponieważ «scenografia» jest jego osobistym żywiołem: forma plastyczna stanowi sposób, w jaki aktor lalkarz istnieje na scenie [...] Przygotowanie aktora lalkarza musi obejmować «anatomię» i «fizjologię» lalki, tzn. jej budowę i sposób, w jaki lalka żyje na scenie”¹.

Na Wydziale Lalkarskim przyjęto zasadę współpracy z Wrocławskim Teatrem Lalek. Na Scenie Małej tego teatru Wiesław Hejno prowadził poszukiwania artystyczne w obrębie relacji lalkarz–lalka teatralna. „Lalkarzem jest się wtedy, kiedy gra się lalką. Ale również wtedy, kiedy gra toczy się obok lalki. Lub z lalką, jako obiektem transparentowym (lalka służy tylko zademonstrowaniu, np. marzanna, w obchodzie «topienie marzanny»), albo transparentnym (lalkarz i lalka przenikają się; tzn. przejmują zamiennie tok narracji). Jeszcze inna sytuacja: aktor, człowiek ulega uprzedmiotowieniu, przejmując cechy bezwolnej lalki. Lub lalka, niczym fantom, upodabnia się do człowieka – naśladuje go, jak Golem”. Na Scenie Małej pojawiał się repertuar tradycyjnie przypisany

5. *Lalki i my*, pod. red. M. Lubienieckiej, Wrocław 2002.

6. *Pośród lalek i ludzi*, Wrocław 1998.

7. *Teatr Lalek a sztuka końca XX wieku (Materiały z sesji naukowej, Wrocław, 26–28 III 1998)*, Wrocław 1998.

8. *Teatr Polski. 50 lat*, Wrocław 1996.

9. *Wiesław Hejno. Dokumentacja działalności*, oprac. M. Strońska-Zaręba, Łódź 1997.

10. *Wrocław teatralny*, pod red. J. Kelery, Wrocław 1983.

11. *Wydział Lalkarski we Wrocławiu (1972–1997)*, pod red. J. Deglera i W. Hejny, Wrocław 1998.

12. *Wydział Aktorski we Wrocławiu 1979–2004. Materiały, źródła i dokumentacja dziejów szkolnictwa teatralnego we Wrocławiu*, oprac. i red. I. Guszpit, Wrocław 2004.

teatrowi dramatycznemu, w którym „relacje z lalką” okazały się ważnym doświadczeniem artystycznym. Istnienie lalki teatralnej „w relacjach” siłą rzeczy przenika do dydaktyki na Wydziale Lalkarskim, gdzie nauczyciele praktycy dzielą się doświadczeniem scenicznym ze studentami. Tego typu związek może spełniać warunek dydaktyki otwartej na sygnały współczesnych treści i form scenicznych. Dlatego też tym sprawniejszy jest nauczyciel praktyk, im pełniej może doskonalić swój warsztat aktorski. „Lalka teatralna może być osobistą wypowiedzią sceniczną studenta w najtrudniejszych tematach egzystencjalnych. Lalka wypełnia treść metafory, oddaje znaczenie symbolu. Może być lalka artefaktem spełniającym zarówno wymagania psychologiczne postaci scenicznego, jak i rzeczą unicestwianą w procesie kreacji. Już nie idzie tylko o to, aby opanować technikę animacji jakiegokolwiek lalki, lecz także o to, aby opanować technikę animacji lalki będącej w ścisłym emocjonalnym (i intelektualnym) związku z lalkarzem. Aspekt indywidualnej więzi lalkarza i lalki nie może zatem być czymś pustym, tylko formą. Lalka zaczyna naprawdę żyć dopiero wtedy, kiedy staje się «częścią człowieka». Wówczas lalka coś znaczy i przekazuje. Uczestniczy w «zawieraniach losu» lalkarza (człowieka) i własnym – jako bohatera scenicznego”.

Na Wydziale Lalkarskim zajęcia dydaktyczne rozpoczęły się w gmachu Teatru Lalek przy pl. Teatralnym 4. Rychło jednak współistnienie w jednym budynku wydziału i Teatru Lalek okazało się niemożliwe. Tym bardziej że urzędowali w nim jeszcze inni lokatorzy (Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, Towarzystwo Wiedzy Powszechnej), zajmujący pomieszczenia potrzebne zarówno teatrowi, jak i studentom.

W 1975 r. wydział otrzymał budynek przy ul. Powstańców Śląskich 22. Jesienią tegoż roku doc. S. Stapf przeszedł na emeryturę. Czynności dziekana wydziału, na stanowisku prodziekana, przejął Marcin Wenzel, bo jak mówił, miał „dość pracy artystycznej, żeby się wikać w obowiązki administracyjne”. W jesieni 1975 r. dziekanem wydziału został doc. dr hab. Henryk Jurkowski, historyk i teoretyk teatru lalkowego. Dojazdy z Warszawy na kilkudniowe pobyty we Wrocławiu okazały się jednak dla nowego dziekana bardzo uciążliwe. W 1976 r. na prodziekana wydziału powołano st. wykładowcę W. Hejnę, lalkarza, aktora i reżysera.

¹ K. Krzyżagórski, *Studium Aktorskie Teatrów Lalkowych*, [w:] *25 lat Wrocławskiego Teatru Lalek*, Wrocław 1971.

W 1976 r. pojawiły się pierwsze dyplomy. *Szewczyk Dretwka* w reżyserii W. Hejny, *Ostatnia pieśń Pulcinelli*, *Poliszynel w beczce* w reżyserii Jana Plewaki, *Komedia Pietruszki*, *Punch i Judy* w reżyserii Anny Proszkowskiej. Repertuar ten nawiązywał do zasobów polskiego i europejskiego lalkarstwa. Był to z jednej strony ukłon w stronę tradycji, z drugiej zaś wskazanie na ciągle atrakcyjny artystycznie teatr lalek.

W 1976 r. pierwsi absolwenci – magistrowie sztuki ze specjalnością lalkarską – opuścili wydział. Dziekan doc. Jurkowski w tym samym roku wypromował pierwszych nauczycieli przedmiotów praktycznych. Byli to A. Proszkowska, J. Plewako, Andrzej Dziedziul i W. Hejno. Podczas obrony przewodów na I st. kwalifikacji przed Radą Wydziału Aktorskiego w Krakowie, „zademonstrowali [oni] tak wysoki poziom artystyczny i poziom refleksji dydaktycznej, że wprowili w zdumienie pedagogów krakowskich” – pisze H. Jurkowski (*Wydział Lalkarski we Wrocławiu*, s. 26). Cztery lata później prof. Danuta Michałowska promowała Mirosławę Lombardo, a doc. J. Degler Krzesisławę Dubiel, które w podobnej sytuacji prezentowały znakomitą i zaskakująco nowatorską pracę nad słowem i wierszem.

Wydział Aktorski

W 1979 r. został utworzony Wydział Aktorski, który wraz z istniejącym wcześniej Wydziałem Lalkarskim stworzył wrocławską filię PWST w Krakowie.

Dziekan Wydziału Aktorskiego, doc. Przegrodzki, skłaniał się ku kształceniu aktorów w powiązaniu z teatrem. Było to zatem – spośród dwóch funkcjonujących w Polsce koncepcji kształcenia aktorów – opowiedzenie się po stronie Leona Schillera, który przeciwstawiał Aleksandrowi Zelwewrowiczowi, zwolennikowi systemu „kształcenia zamkniętego”, otwartość na kontakt studenta z praktyką w teatrze. „Tylko suma doświadczeń zawodowych, przygotowanie intelektualne i współodpowiedzialność za tworzone dzieło, jakim jest teatr, może wykształcić umiejętność myślenia teatrem jako całości” – uważał doc. Przegrodzki. Jako dziekan zdawał sobie sprawę z wartości, jakie „do teatru wnoszą różnorodne osobowości aktorskie”, z ich zaletami, jak i z „wadami”. Doc. Przegrodzki był zwolennikiem „niebanalnego aktorstwa – wewnętrznego i zewnętrznego. Trzeba wyjątkowej delikatności, aby coś, co można uznać za wadę osobowości, mogło znajdować ujście w twórczości” – uważał, formułując założenia ideowe kształcenia aktorów we Wrocławiu. Cenił „prawdę wewnętrzną aktora i drogę dochodzenia do niej – pracę”. Na pierwszym miejscu stawiał partnerstwo. Sukces dydaktyczny doc. Przegrodzki upatrywał „w odnalezieniu siebie w oczach studenta”. Nie miał na myśli „studenta lustra”, lecz twórczego, krytycznego artystę człowieka.

Doc. Przegrodzki optował za kształceniem aktora nowoczesnego, wszechstronnie przygotowanego warsztatowo. „Aktor musi być mocno osadzony w teatrze, a jego cechą winno być poszukiwanie, nie naśladownictwo”. Z uporem powtarzał tę myśl, jak pierwszą zasadę, i wiedział, dlaczego to robi – grał dziesiątki postaci scenicznych o różnych charakterach, a każda wymagała osobnego „otwarcia” i drogi prowadzącej do scenicznego urzeczywistnienia. Doc. Prze-

Ponad 30-letni dorobek dydaktyczny Wydziału Lalkarskiego wspiera rozwój refleksji teoretycznej wykładowców nad sztuką lalkową, dziś mającą zupełnie nowy wymiar estetyczny i formalny niż przed trzydziestu laty. Prof. Jolanta Góralczyk, M. Lombardo, Beata Pejcz, Anna Twardowska, Józef Frymet, Aleksander Maksymiak, Jacek Radomski, grono adiunktów i asystentów stanowią o ugruntowanej pozycji Wydziału Lalkarskiego w kraju i za granicą.

Od lat Wydział Lalkarski współpracuje ze swoim odpowiednikiem Divadelní Fakulta Akademii Múzických Umění w Pradze. Utrzymuje kontakty z Międzynarodowym Instytutem Lalkarskim w Charleville-Mézières (Francja) i Theatre Jeune Public – instytucją kultury w Strasburgu.

Od 1991 r. Wydział Lalkarski organizuje Międzynarodowe Spotkania Szkół Lalkarskich.

Kolejne kadencje dziekańskie sprawowali: doc. S. Stapf (1972–1975), prof. dr hab. H. Jurkowski (1975–1978), prof. W. Hejno (1978–1987), prof. A. Helman-Twardowska (1987–1993 i 1999–2002), prof. J. Radomski (1993–1999) i od 2002 r. prof. J. Góralczyk.

grodzki miał silną osobowość artystyczną. Zdawał sobie sprawę z tego, że mimo woli może być naśladowany przez młodych ludzi. Pragnął tego uniknąć. Był też silny w swej niezależności. Dziekan dobrał kadrę nauczycielską spośród grona najwybitniejszych aktorów. Wiedział, że sukces można osiągnąć z dobrymi i lepszymi od siebie. W tych sprawach był bezkompromisowy.

Doc. Jadwiga Skupnik zdobywała doświadczenie pedagogiczne, prowadząc w 1973 r. naukę interpretacji wiersza na Wydziale Wokalnym w Szkole Muzycznej II st. i jako wykładowczyni w Studium Aktorskim przy Teatrze Polskim we Wrocławiu w 1976 r. Dziekan powierzył jej zadanie kształcenia techniki mowy. Słowo dla J. Skupnik jest „celem i środkiem wypowiedzi scenicznej”. Technikę mowy prowadziła na rytmizowanym wierszu. „Wiersz, to myśl i emocja, a droga do postaci scenicznej wiedzie przede wszystkim przez myśl. Penetracja siebie i dyscyplinowanie wobec innych” – te słowa brzmią niczym magiczne zaklęcia. Ale ich sens jest czysto realny. „Z chwilą wejścia do teatru jest się kimś innym. Scena jest miejscem ofiarnym”. Skupnik wskazuje adeptom aktorstwa odrębność sztuki, do której dążą. „Aktorstwo – wiedza o kondycji ludzkiej. Aktor tworzy też coś, co jest niemożliwe. Pragmatyka i nieograniczona wolność w ramach zadania aktorskiego. Aktor musi żyć higienicznie. To, co dzieje się w czasie prób czy podczas spektaklu, nie może być przenoszone «na życie»”. Skupnik cytuje Osterwę: – „Teatr jest ważnym miejscem na Ziemi, w którym może pojawić się dobry duch, lub zły, i działać”. „Nie można uczyć, nie wychowując” – powtarza J. Skupnik.

Prof. Andrzej Polkowski, pedagog z praktyką w pierwszym studium w 1956 r., jawił się studentom jako ktoś więcej niż tylko nauczyciel przekazujący „prawdę swych doświadczeń, swojego życia i osobowości”. Zapamiętany jako guru, który „natchnął [studentów] w niewytłumaczalny sposób optymi-

zmem i nadzieją”. Wyjątkowe znaczenie w zawodzie aktora ma optymizm i nadzieja. Często aktorzy okazują się istotami kruchymi. Mimo ról herosów, wyrachowanych spryciarzy i temu podobnych „dziarskich” scenicznych postaci. „Optymizm i nadzieja” w tym zawodzie zarówno na scenie, jak poza nią wbrew pozorom częściej są potrzebne niż sukces.

Starszy wykładowca Maria Zbyszewska, pochodząca z rodziny aktorskiej, była wrażliwym pedagogiem. Nauczała studentów ostrożności w podejściu do znanego sobie od kulis fachu. Uważała, że „nie może być identycznego dla wszystkich przepisu na bycie aktorem, na tworzenie roli. To bardzo osobnicze, intymne, zindywidualizowane i skomplikowane procesy”.

Starszy wykładowca Iga Mayr wydawała się nigdy nie rozstawać ze sceną. W istocie głęboko i z dystansem przeżywała każdy kontakt ze sceną, własny i studenta. Pracowała nad rolą, „jak wytrawny mistrz cechowy [...] Ścisłej analizie podlegało każde zdanie, ba, nawet słowo. Do takiego powolnego wchodzenia w postać dodawano [...] kostium i rekwizyt” – czytamy we wspomnieniach.

Prorektor doc. dr hab. J. Degler zachował ostrożność wobec modnych trendów. Uważał, że należy „kształcić aktora, ucząc go pokonywania kolejnych stopni trudności zawodowych. Aktorstwo zdobyte w państwowej uczelni musi spełniać wymogi wielu dyscyplin, nie może zamykać się w perspektywie jednej konwencji”.

W 1983 r. na Wydziale Aktorskim pojawiły się pierwsze dyplomy. Przedstawienia dyplomowe – *Demokracja... Kopulacja... Rewolucja...* według Petera Weissa, w reżyserii Eugeniusza Korina, *Pierścień Wielkiej Damy* w reżyserii Kazimierza Brauna i *Fantazy* w reżyserii Andrzeja Makowieckiego – zamknęły cykl czteroletnich studiów i jednocześnie dały początek stałej edukacji – w „szkole teatralnej”, jak coraz częściej na co dzień nazywa się oba wydziały.

Wydział Aktorski umacnia współpracę z Berliner Schule für Schauspiel. Kolejne kadencje dziekańskie sprawowali prof. K. Dubiel (1984–1993), prof. J. Schejbal (1993–1996), prof. K. Kuliński (1996–2002) i od 2002 r. adiunkt Teresa Sawicka.

Wiesław Hejno
przy współpracy Jacka Radomskiego i Mirosławy Śliwickiej